

A Magyar Köztársaság Nevében!

A Pécsi Ítéltábla a dr. Szöllősi Edit ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek a dr. Békésiné dr. Tóth Ilona ügyvéd (ügyvéd címe) által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Somogy Megyei Bíróság 23.P.20.400/2005/58. számú ítélete ellen a felperes 60. és az alperes 59. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatja,

- az alperest lejárt járadék címén terhelő marasztalás összegét 3.626.869 (hárommillió-hatszázhuszonhatezer-nyolcszázhatvankilenc) forintra, és 2.656.869 (kettőmillió-hatszázötvenhatezer-nyolcszázhatvankilenc) forint 2004. július 1.-től számított kamataira felemeli, a kamat mértéke és az egyéb kamatfizetési kötelezettség változatlanul hagyásával;
- az alperes által 2008. október 1. napjától fizetendő járadék összegét havi 36.728 (harminchatezer-hétszázhuszonnyolc) forintra felemeli azzal, hogy a járadékot az alperes addig köteles fizetni, amíg a felperes az öregségi nyugdíjkorhatárt eléri.

A feljegyzett illetéket és az állam által előlegezett költséget az állam viseli, a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a h. állampolgár felperes 2000. április 20-án az általa vezetett személygépkocsival összeütközött a közlekedésben ittasan résztvevő és segédmotorjával szabálytalanul balra kanyarodó D. I.-nal. A balesetet okozó személy - aki az alperesnél rendelkezett kötelező gépjármű felelősségbiztosítással - bűnösségét a K. Városi Bíróság megállapította. A baleset

következtében elszenvedett fizikai és pszichés károsodások a felperesnél együttesen 50 %-os munkaképesség csökkenést eredményeztek.

A felszolgáló és gépésztechnikus szakképzettségű felperes a baleset előtt számos munkahelyen, több munkakörben is, többnyire felszolgálóként dolgozott. A balesetet megelőző utolsó évben, 1999. május 21-étől 2000. április 20-ig pincér munkakörben a K. vendéglátó egységben dolgozott.

A felperes a módosított keresetében a per előtt kifizetett 750.000 forint nem vagyoni kár beszámításával további 3.250.000 forint nem vagyoni kártérítés, ennek 2000. április 20. napjától a kifizetés napjáig számított késedelmi kamata, valamint a 2003. augusztusában kifizetett 750.000 forintnak a baleset napjától 2003. augusztus 15.-ig számított késedelmi kamata megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Ezen túlmenően rehabilitációs költség címén 2004. január 1. napjától 2007. december 31.-éig havi 22.260 forint járadék és kamatai, továbbá ugyanezen a címen 2008. január 1.-jétől évi 680.536 forint járadék megfizetésére kérte az alperest kötelezni. Gyógyszerszármazék címén 2004. január 1.-jétől az ítélethozatalig terjedő időszakra havi 20.079 forint lejárt járadék, az ítélethozataltól pedig havonta előre esedékesen havi 20.079 forint járadék és késedelmi kamatok megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Ezen túlmenően a felperes jövedelempótló járadék igényt is előterjesztett. 2000. április 20-tól 2008. november 30.-ig számítva álláspontja szerint a keresetvesztése az 50 % munkaképesség-csökkenést figyelembe véve a 2000. április 21.-től szeptember 30.-ig folyósított táppénzt, és a 2004. évben az elért jövedelmét levonva 4.441.387 forint volt. 2008. november 30. napjától havonta előre esedékesen előre kérte jövedelempótló járadék megfizetésére kötelezni az alperest havi 3.964 kuna jövedelem alapján. Álláspontja szerint a keresetvesztés megállapításának alapjául a H. Statisztikai Hivatal adatai - amelyek a vendéglátó iparban foglalkoztatottak átlagjövedelmét tartalmazzák - szolgálnak, mert a felperes baleset előtti munkahelye megszűnt.

Az alperes a kereset jogalapját nem vitatta, de álláspontja szerint a nem vagyoni kártérítés címén kifizetett összeg alkalmas a felperes nem vagyoni kárának kompenzálására, vitatta a keresetvesztés címén érvényesített járadékigény megalapozottságát. Véleménye szerint a felperes nem bizonyította a jövedelemvesztését.

Az elsőfokú bíróság a keresetnek részben helyt adott. Rámutatott arra, hogy az alperes nem vitatott helytállási kötelezettsége a káresemény időpontjában hatályos, a gépjármű üzemben tartójának kötelező felelősségbiztosításáról szóló 58/1991.(IV.13.) Korm. rendeleten alapul. Ezen túlmenően a balesetet okozó gépjármű vezetője megsértette a felperes személyhez fűződő jogait, nevezetesen a Ptk. 76.§ által meghatározott egészséghez, testi épséghez való jogát. E jogok megsértése a Ptk. 84.§ (1) bekezdése e) pontja folytán alkalmazandó Ptk. 355.§ (1) bekezdésére tekintettel a nem vagyoni kártérítési igény jogalapja. A kártérítés összegét az elsőfokú bíróság a Ptk. 355.§ (4) bekezdése alapján állapította meg, és az összes körülményt mérlegelve 3.000.000 forintban határozta meg azt az

összeget, amely a felperes személyét ért nem vagyoni hátrányok kompenzálásához szükséges és egyben elégséges. Ebbe beszámította a per előtt kifizetett 750.000 forintot, ezért további 2.250.000 forint, és ennek a káreset időpontjától számított késedelmi kamatai megfizetésére kötelezte az alperest. Kötelezte továbbá a már kifizetett 750.000 forint kamatainak megfizetésére.

Rehabilitációs költség címén az elsőfokú bíróság az alperest a Pp. 206.§ (3) bekezdése alapján mérlegeléssel évenként 100.000 forint megfizetésére, és 2008. január 1.-től évi 240.000 forint megfizetésére kötelezte. Gyógyszerköltség címén 2004. január 1.-től 2008. szeptember 31.-ig terjedő időre 570.000 forint, 2008. október 1.-től havonta 100.000 forint megfizetésére kötelezte az alperest.

A felperes keresetveszteségét az elsőfokú bíróság a Ptk. 537.§ (1) bekezdése alapján a K. vendéglátásban elért rendszeres határozott összegű kereset alapján állapította meg. Rámutatott arra, hogy az azonos, vagy hasonló munkát munkaviszony alapján végző személyek átlagos havi keresete csak akkor irányadó, ha a keresetveszteség összegét rendszeres kereset hiányában nem lehet megállapítani. Ebből következően a járadék megállapítása szempontjából irrelevánsak voltak a H. Statisztikai Hivatal adatai a vendéglátásban foglalkoztatottak átlagkeresetéről. A felperest foglalkoztató cég megszűnése önmagában nem alapozza meg azt, hogy a járadék összegének kiszámításánál a bíróság a H. Statisztikai Hivatal adatait vegye figyelembe. A cég megszűnését követően nem biztos, hogy a felperes ismét olyan munkahelyet talált volna, ahol felszolgálóként elérte volna a vendéglátóiparban foglalkoztatottak átlagkeresetét. A Ptk. 357.§ (4) bekezdése alapján viszont csak akkor lehet figyelembe venni a jövedelem jövőbeli változását, ha azzal teljes bizonyossággal előre lehet számolni. A felperes számos munkahelyen számos munkakörben dolgozott a baleset előtt. Ebből következően még a valószínűség szintjén sem lehet megállapítani, hogy a baleset előtti utolsó munkahelyének megszűnése után hol, és milyen munkakörben dolgozott volna, és ott milyen jövedelmet ért volna el. A bíróság ezért a jövedelempótló járadékot a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres keresetének havi átlaga alapján állapította meg: a becsatolt jövedelem igazolás szerint a 11 hónap alatt a felperes bruttó 613.834 forintot keresett, a kereset átlaga tehát 51.153 forint volt.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesnek 2000. évben nincs keresetvesztesége, mert a folyósított táppénz a baleset utáni időszakra eső keresetveszteség összegét teljes egészében fedezi.

- 2001. január 1.-je és 2003. december 31.-e között a keresetveszteség az 50 %-os munkaképesség-csökkenést figyelembe véve 36×51.153 forint = 1.841.508 forint 50 %-a, 920.754 forint.

- 2004. évben 12×51.153 forint 50 %-a, 306.918 forint, csökkentve az ebben az évben elért igazolt nettó jövedelemmel 128.921 forinttal, 177.997 forint.

- 2005. január 1.-től 2008. szeptember 30.-ig 45×51.153 forint 50 %-a 1.150.943 forint.

A lejárt jövedelempótló járadék összegét összesen 2.249.694 forintban határozta meg az elsőfokú bíróság, és ennek, továbbá 2008. október 1.-től havonta 25.577 forint járadék megfizetésére kötelezte az alperest.

A végzés ellen mindkét fél fellebbezést jelentett be. A felperes kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben változtassa meg, a jövedelempótló járadék összegét a következők szerint határozza meg:

- 2004. januárjától 2004. december 30.-ig havi nettó 2.817 kuna összeg alapján a jövedelem 33.804 kuna, ennek 50 %-a nettó 16.902 kuna a felperes keresetvesztesége, melyből le kell vonni a 2004. évben elért 3.683,46 kuna jövedelmet, így a nettó keresetveszteség összege 13.218,54 kuna, 436.212 forint.
- 2005. évben az igazolt felszolgáloi munkakörben érvényes havi nettó munkabér 2.885 kuna, ennek alapján a nettó keresetveszteség 2005. január 1.-től december 31.-ig 17.310 kuna, 571.230 forint.
- 2006. évben a nettó munkabér 3.715 kuna, a keresetveszteség 22.290 kuna, 735.570 forint.
- 2007. évben a keresetveszteség havi 3.922 kuna alapján számítva 23.532 kuna, 776.556 forint.
- 2008. január 1.-től november 30.-ig a keresetveszteség havi 3.964 kuna alapján 21.802 kuna, 719.466 forint.

A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetveszteség összege megállapítására vonatkozó rendelkezése, illetve az ahhoz fűzött jogi okfejtés sérti a Ptk-ban megfogalmazott reparációs elvet, amely szerint a károsultat olyan helyzetbe kell hozni, mint a káresemény előtt volt, mintha a kár nem következett volna be. A felperes baleset előtti előélete bizonyosságul szolgálhat arra, hogy a baleset elmaradása esetén felszolgáloi szakmában dolgozott volna. Ezt a feltételezést erősítheti meg az is, hogy H.ország gazdasága köztudottan az idegenforgalomra épül, tehát a felperes felszolgáloi munkakörben való elhelyezkedését objektív körülmények az elmúlt 8 évben nem akadályozták volna. Mindezek mellett az a körülmény, hogy a felperesen kívül álló okok miatt méltánytalanul hosszú idő telt el a baleset és a megítélt kártérítés között, nem vezethet a keresetveszteségre vonatkozó szabályok rá nézve hátrányos értelmezéséhez. Az eltelt idő hossza miatt a felperes megítélése szerint helye van a Ptk. 357.§ (3) és (4) bekezdése alkalmazásának, különösen azért, mert időközben a felszolgáloi munkakörben teljes bizonyossággal bekövetkeztek a jövedelmek változásai. Abban az esetben, ha a bíróság a hivatkozott jogszabályhelyek alkalmazását nem tartja megalapozottnak, akkor az átlagostól eltérő időmúlásra tekintettel a keresetveszteség összegét mérlegeléssel állapítsa meg, tekintettel arra, hogy az elmúlt 8 év alatt a gazdaság értékviszonyainak megváltozását a felperes bizonyította a H. Statisztikai Hivatal adataival.

Az alperes a fellebbezésében kérte, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben változtassa meg, és mondja ki, hogy a jövedelempótló járadék a felperest legfeljebb a nyugdíjkorhatár betöltéséig illeti meg. Ez H.országban a 60. életév. Álláspontja szerint a jövedelempótló járadék véghatáridő nélküli

megállapítása a felperes oldalán jogalap nélküli gazdagodáshoz vezethet, mert a munkaviszonyból származó jövedelem megszerzése főszabályként a jogosult nyugdíjkorhatárának betöltéséig vélelmezhető. A Ptk. 357.§ (4) bekezdésében foglaltak szerint a jövedelemkiesés megállapításánál figyelembe kell venni azt a jövőbeni változást is, amelynek bekövetkezésével már előre teljes bizonyossággal számolni kell. Az öregségi nyugdíjkorhatár betöltése ide tartozik.

A felperes az alperes fellebbezésének teljesítését nem ellenezte. Az alperes a felperes fellebbezésével érintett körben az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

Az alperes fellebbezése a felperes ellenkérelmére tekintettel eredményre vezetett, a felperes fellebbezése részben megalapozott.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (3) bekezdésére tekintettel csak a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között változtathatja meg. A felperes az alperes fellebbezésének teljesítését nem ellenezte, ezért a másodfokú bíróság a Ptk. 357.§ (4) bekezdésére tekintettel úgy rendelkezett, hogy a jövedelempótló járadékot az alperes addig köteles fizetni, amíg a felperes az öregségi nyugdíjkorhatárt eléri.

A 355.§ (4) bekezdése szerint kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést, és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A Ptk. 355.§ (3) bekezdése szerint kártérítésként járadékot is meg lehet állapítani. Rendszerint járadékot kell megállapítani akkor, ha a kártérítés a károsultnak vagy vele szemben tartásra jogosult hozzátartozójának tartását, illetőleg tartásának kiegészítését hivatott szolgálni. A Ptk. 356.§ (1) bekezdése szerint, akinek munkaképessége baleset folytán csökkent, csak akkor követelhet járadékot, ha a balesete utáni keresete (jövedelme) a baleset előtti keresetét - neki fel nem róható okból - nem éri el. A járadékalap megállapításának módjára vonatkozó szabályokat a Ptk. 357.§ (1)-(3) bekezdése tartalmazza. A Ptk. 357.§ (1) bekezdése szerint a balesetet szenvedett személy keresetveszteségét (jövedelem kiesését) általában a balesetet megelőző egy évben elért rendszeres kereset (jövedelem) havi átlaga alapján kell meghatározni. Ha az említett idő alatt a keresetben (jövedelemben) tartós jellegű változás állott be, csak a változás utáni kereset (jövedelem) átlagát lehet figyelembe venni. A 357.§ (2) bekezdése szerint, ha a balesetet szenvedett személy munkabére a balesetkor rendszeres jellegű és határozott összegű volt, ezt kell a keresetveszteség megállapításánál figyelembe venni. A (3) bekezdés szerint, ha a keresetveszteség az (1) és (2) bekezdés alapján nem állapítható meg, annak meghatározásánál az azonos vagy hasonló munkát munkaviszony (tagsági viszony) alapján végző személyek átlagos havi keresete az irányadó.

Az idézett jogszabályi rendelkezések alapján az elsőfokú bíróság a jövedelempótló járadék alapját helyesen állapította meg. Helyesen mutatott rá arra, hogy az azonos vagy hasonló munkát végző személyek átlagos havi keresete alapján akkor kell megállapítani a keresetvesztéseget, ha az a Ptk. 357.§ (1)-(2) bekezdése alapján nem állapítható meg. A felperes baleset előtti jövedelme azonban a benyújtott igazolás alapján megállapítható volt, ezért a keresetvesztéseget ennek figyelembevételével az elsőfokú bíróság helyesen határozta meg. Ezért a járadék összegének a felperes fellebbezésében megjelölt mértékű felemelésére nincs lehetőség.

A baleset óta eltelt 9 év alatt azonban H.országban is megváltoztak a gazdasági, jövedelmi viszonyok. Ez a körülmény sem indokolja, hogy a bíróság a járadék összegét a vendéglátásban felszolgálóként dolgozók átlagjövedelmével azonos összegben állapítsa meg, de a bekövetkezett változásokat a keresetvesztéseget pótló járadék összegének meghatározásánál figyelembe kell venni. A jövedelmi viszonyok változását megfelelően mutatja a minimálbér alakulása. Erre vonatkozóan a felperes 7. sorszám alatt csatolta a H. Statisztikai Hivatal tájékoztatását a minimálbérek alakulásáról, amely a következő volt.

Év	Összeg	változás		
2000-2001.	1.700	kuna	100	%
2002. évben	1.800	kuna	105,88	%
2003. évben	1,858,50	kuna	109,32	%
2004. évben	1.951,25	kuna	114,78	%
2005. évben	2.080,75	kuna	122,40	%
2006. évben	2.169,65	kuna	127,62	%
2007. évben	2.298	kuna	130,17	%
2008. évben	2.441,25	kuna	143,60	%

A fenti arányok figyelembe vételével a felperes a következő összegű járadékra tarthat igényt a fellebbezéssel érintett időszakban:

- 2004. évben $51.153 / 2 \times 114,78 = 29.356$ forint $\times 12 = 352.272$ forint, amelyből le kell vonni az ebben az évben elért 128.921 forint jövedelmet. A két összeg különbsége 223.335 forint,

2005. évben $51.153 / 2 \times 1,224 = 31.306 \times 12 = 375.672$ forint,

2006. évben $51.153 / 2 \times 1,2762 = 32.641 \times 12 = 391.692$ forint,

2007. évben $51.153 / 2 \times 1,3517 = 34.572 \times 12 = 414.864$ forint,

2008. január 1.-től szeptember 30-ig $51.153 / 2 \times 1,436 = 36.728 \times 9 = 330.552$ forint,

Összesen 1.736.115 forint.

Az így megállapított lejárt járadékhoz hozzá kell adni a 2001-2003. évre az elsőfokú bíróság által megállapított 920.754 forintot, így a felperest összesen lejárt járadék

címén 2.656.869 forint illeti meg. A fenti számítás alapján a 2008. október 1-től a felperest megillető járadék összege havi 36.728 forint.

A fenti indokokra figyelemmel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét fellebbezett részében részben megváltoztatta, a keresetpótló járadékösszegét felemelte, és a felemelt összeg után az elsőfokú bíróság ítéletében írt kamat megfizetésére kötelezte az alperest azzal, hogy az egyéb járadékok összegét és az ezek után járó kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját és a kamat mértékét változatlanul hagyta.

A felperes fellebbezése részben volt eredményes, az alperes fellebbezése eredményes volt, a pervesztesség és pernyertesség aránya között lényeges különbség nincs, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 81.§ (1) bekezdése alapján úgy rendelkezett, hogy a fellebbezési eljárásban felmerült költségeiket a felek maguk viselik. A 6/1986.(VI.26.) IM. rendeletnek a per megindulásakor hatályban volt 2.§ (1) bekezdés a) pontja alapján a feleket jövedelmi és vagyoni viszonyaikra tekintet nélkül a perben tárgyi költségmentesség illeti meg, ezért az állam által előlegezett költségeket és az illetéket az IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

P é c s, 2009. június 16.

Dr. Juhász László s.k. a tanács elnöke, Dr. Zóka Ferenc s.k. előadó bíró, Dr. Fekete Bálint s.k. bíró